

Še lahko računamo na mlade!

30. slovenski knjižni sejem *Na pogovorih znani literati, prevajalci*

in politik tudi o tem, zakaj ne velja obupovati nad mladimi generacijami

Kadar govorimo o položaju mladih pri nas, se pogosto zadovoljimo z golim pritoževanjem. Knjižni sejem je tej sicer kompleksni problematiki namenil *Debatni kavarni*, ki sta izostrili kontekst problema mladih generacij in spodbili nekatere stereotipe.

JELA KREČIČ

Debatna kavarna Mladinske knjige *Mostovi in prepadi med slovenskimi kulturniškimi generacijami*, ki jo je moderirala literatka in publicistka **Dijana Matković**, je, če se osredotočimo zgolj na nekaj ključnih poudarkov, prinesla predvsem opredelitev političnega konteksta, znotraj katerega lahko mislimo nekaj takšnega kot (kulturno) generacijo.

Pisatelj in prevajalec **Žiga Valetič** je, denimo, spomnil na odziv britanskega premiera Winstona Churchilla, ko so v času druge svetovne vojne mnogi navijali, da bi proračunska sredstva za kulturo in umetnost povsem ukinili, češ, kdo v vojnem času potrebuje kulturo. Churchill se je temu ostro uprl – če kulturi vzamemo vse, se nimamo več za kaj boriti, je bil njegov argument.

Danes nasprotno velja prepričanje, da je kultura, tako kot ves javni sektor, predvsem porabnik, je med drugim poudaril poslanec Združene levice **Luka Mesec**. Po njegovem je predpostavka, da le realni sektor proizvaja družbeno bogastvo, nevarna. Prepričan je namreč, da zaustavitev financiranja kulture, izobraževanja in zdravstva ustavi proizvodnjo celotne družbe. Sodobna neoliberalna

mentaliteta pri nas je po njegovem povezana s poosamosvojitveno potjo Slovenije, ko je bil glavni in edini cilj ekonomsko dohiteti Zahod.

Posledice razkroja

Ena od posledic pomanjkanja vizije razvoja države je prav gotovo »slovenceljlogija«, kot Valetič imenuje nenehno pritoževanje, samokritiko, značilno za Slovence. Prevajalka in literatka **Jelka Ovaska** pa v slabi samopodobi Slovencev prepoznava posledico neke ključne družbene spremembe. Njena generacija je namreč še živela v času, ko so bili lahko ponosni na partizanski boj, solidarnost, na lastno delavnost, kulturne dosežke. Danes nasprotno opaža splošno nezadovoljstvo in slabo samopodobo ljudi, kar pripisuje tajkunskim zgodbam, razpadu vrednot ter vse slabši podpori kulturi, ki bi lahko zbudila samozavest. Ovaska je namreč več let živela na Finskem, kjer država načrtno vlaga v kulturo, v domače avtorje, vzdušje v tej državi pa je povezano z nacionalnim in kulturnim ponosom ter samozavestjo.

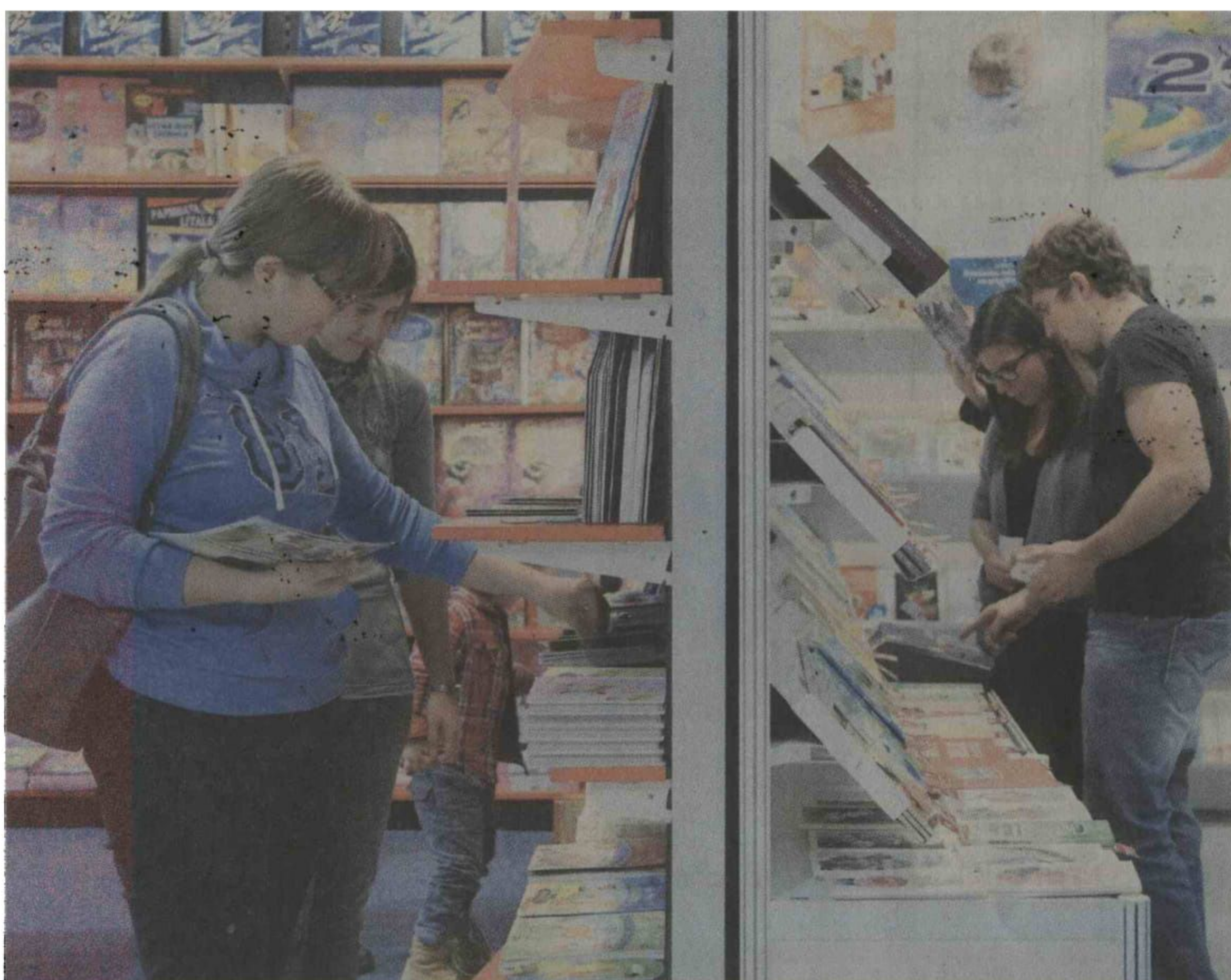
Proti stereotipom

Stanje literarnih generacij, stanje mladih danes, so obravnavali na debati *Angažma mladih avtorjev nekoč in danes: ali danes najdevamo znake izgubljene generacije v organizaciji LUD Literatura*, ki jo je vodila **Barbara Pogačnik**. Pisatelj in publicist **Ivo Svetina** je postregel predvsem s spomini na to, kako je svoj položaj dojemala njegova mlada aktivistična generacija šestdesetih let, ki je burila

duhove s tedaj z avantgardo podžgano umetnostjo. Sam je pripadal srečni generaciji, pravi, saj je za razliko od perspektivašev in Odra 57, ki jih je oblast prepovedala, vendarle lahko ustvarjala. Dejal je, da so bili aktivni, megalomanski in narcisoidni.

Glorjana Veber, pesnica, vodja inštituta IRZU in celjskega mladinskega centra, ki se je problematike mladih lotila bolj sistematično, s statističnimi obdelavami podatkov, pravi, da so tudi današnji mladi narcisoidni in prepričani vase. Ne drži torej, da je mlada generacija (rojena med letoma 1982 in 2005) pasivna, defetistična. Raziskava **Veber** namreč kaže, da gre za zelo ustvarjalno in ambiciozno generacijo, ki pa raje ustvarja lastno umetnost, kot da bi sledila umetniškemu dogajanju okoli sebe. Prav tako posamezniki te generacije občutijo več zadovoljstva v individualnem svetu, medtem ko so do prihodnosti družbe zelo pesimistični.

Gabrielo Babnik, literarno kritičarka in literatka, glede na močno literarno produkcijo mladih avtorjev ne skrbi za pomanjkanje angažmaja. Problem vidi drugje. Direktni politični ali družbeni angažma v literarnih delih se včasih po njenem odvijata na račun literarne kvalitete. Po njenem je treba vedeti, v imenu koga kot pisatelj govoriš, ter raso, spolno in podobno problematiko obravnavati z vso občutljivostjo. Po drugi strani poudarja potrebo po angažmaju literarne srenje. Položaj literatov vseh vrst je v javnem prostoru, še posebej ko so tema honorarji, namreč katastrofalen.

Mladi na letošnjem knjižnem sejmu FOTO LEON VIDIC